ΕΤΟΣ Β΄. Ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης τῇ 25 Νοεμβρίου 1912 ΑΡΙΘ. 101.

ΠΟΙΜΗΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗι ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΔΑΠΑΝΗι ΤΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΙΚΟΣΤΗ ΟΓΔΟΗ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Πρὸς Κολασσαεῖς ἐπιστολῆς Παύλου (Α΄. 12—18).

Ἀδελφοί, εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων καὶ τῷ φωτί· ὃς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ· ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν· ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως. Ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα, τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι, εἴτε κυριότητες, εἴτε ἀρχαί, εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι᾽ αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται. Καὶ αὐτὸς ἐστι πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκε· καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας, ὅς ἐστιν ἀρχὴ πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων.

Ἐφ᾽ ὅσον κἀνεὶς μελετᾷ μὲ προσοχὴν τὴν δημιουργίαν τοῦ κόσμου καὶ πρὸ πάντων τὴν πλάσιν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ παρατηρεῖ τὴν ἰδιαιτέραν

φροντίδα καὶ ἀγάπην, τὴν ὁποίαν ἔδειξεν ὁ ἅγιος Θεὸς ὑπὲρ αὐτοῦ καταστήσας αὐτὸν βασιλέα τῆς κτίσεως· ἐφ' ὅσον βλέπει ὅτι ἡ θερμὴ αὕτη πατρικὴ ἀγάπη δὲν ἀφῆκεν αὐτὸν ἀπροστάτευτον καὶ μετὰ τὴν ἁμαρτίαν, ἀλλ' ἐδίδασκεν αὐτὸν διὰ τῶν Προφητῶν, ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἀπήλλαξεν αὐτὸν διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως καὶ τοῦ σταυρικοῦ θανάτου τοῦ Μονογενοῦς Υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀπὸ τοῦ βάρους τῆς ἁμαρτίας καὶ συνεφιλίωσε μετὰ τοῦ ἐξωργισμένου Θεοῦ· ἐφ' ὅσον, λέγομεν, μελετᾷ καὶ βλέπει ταῦτα, δὲν ἠμπορεῖ παρὰ αἰσθάνεται εὐγνωμοσύνην πρὸς αὐτόν, καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην ταύτην νὰ ἐξωτερικεύῃ δι' εὐχαριστιῶν θερμῶν πρὸς τὴν θείαν ἀγαθότητα καὶ εὐσπλαγχνίαν. Καὶ τοῦτο ἀκριβῶς, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, κάμνει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὡς ἠκούσαμεν, ἐν τῇ σήμερον ἀναγνωσθείσῃ ἀποστολικῇ περικοπῇ, ἐν τῇ ὁποίᾳ λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὴν πατρικὴν ἀγάπην καὶ πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς, αἰσθάνεται βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην, ἡ ὁποία ἐκδηλοῦται εἰς εὐχαριστίας. Εὐχαριστοῦμεν—γράφει—τὸν ἅγιον Θεόν, ὁ ὁποῖος μᾶς ἔδωκε τὴν ἱκανότητα νὰ καταταχθῶμεν εἰς τὴν τάξιν τῶν Χριστιανῶν, οἱ ὁποῖοι εὑρίσκονται εἰς τὸ φῶς. Εὐχαριστοῦμεν αὐτόν, διότι μᾶς ἐλύτρωσεν ἀπὸ τὴν δουλείαν τῆς ἁμαρτίας καὶ μᾶς ἔκαμε νὰ λάβωμεν μέρος εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ ἀγαπητοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ, διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ὁποίου ἐλάβομεν τὴν συγχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὁ ὁποῖος εἶνε ἴσος καὶ ἀπαράλλακτος μὲ τὸν ἀόρατον Θεόν, πρὸ πάσης κτίσεως ὑπάρχων, καὶ δι' αὐτοῦ ἐδημιουργήθησαν τὰ πάντα καὶ ὅσα βλέπομεν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὅσα δὲν βλέπομεν εἰς τοὺς οὐρανούς, καὶ θρόνοι καὶ κυριότητες καὶ ἀρχαὶ καὶ ἐξουσίαι, ὅλα ἐδημιουργήθησαν δι' αὐτοῦ καὶ ὅλα συγκρατοῦνται καὶ συντηροῦνται ὑπ' αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς εἶνε ἡ κεφαλή, ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ἐκλησίας, αὐτὸς εἶναι ἡ ἀρχὴ ὅλων, αὐτὸς πρῶτος ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, διὰ νὰ ἔχῃ πάντων καὶ ἐν πᾶσι τὰ πρωτεῖα.

Μεγάλη καὶ ἀπερίγραπτος, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἡ ἀγαθότης τοῦ ἁγίου Θεοῦ, ἄπειρος καὶ ἀνεξάντλητος ἡ ἀγάπη αὐτοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἀνεκδιήγητα τὰ εὐεργετήματα αὐτοῦ πρὸς αὐτόν. Ἔπλασεν αὐτὸν «κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν αὐτοῦ», ἐπροίκισεν αὐτὸν μὲ τόσας δυνάμεις, ἐγκατέστησεν αὐτὸν ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς τρυφῆς, «πάντα ὑπέταξεν ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ, πρόβατα καὶ βόας ἁπάσας, τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσσης, τὰ διαπορευόμενα τρίβους θαλασσῶν» (Ψαλ. Η´ 7—9), ὠνόμασεν αὐτὸν βασιλέα τῆς κτίσεως. Καὶ ταῦτα εἶνε τὰ ὑλικὰ δῶρα, τὰ ὑλικὰ εὐεργετήματα, τὰ ὁποῖα ἔκαμεν ὁ Θεὸς εἰς τὸ πλάσμα του, τὸν ἄνθρωπον, ἐξ ἀγαθότητος καὶ ἐξ ἀγάπης πρὸς αὐτόν. Ἀλλὰ τὰ πνευματικὰ εὐεργετήματα, τὰ ὁποῖα ἐχορήγησεν εἰς αὐτόν, εἶνε ἀσυγκρίτως ἀνώτερα, ἀπείρως πολυτιμώτερα ἀπὸ τὰ ὑλικά. Ἐπροίκισεν αὐτὸν μὲ νοῦν καὶ λόγον, ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ψυχὴν ἀθάνατον, ἠθέλησε νὰ καταστήσῃ αὐτὸν μέτοχον τῆς θείας δόξης καὶ μακαριότητος, καὶ πρὸς τοῦτο ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὴν ἐντολήν, τὴν ὁποίαν φυλάττων θὰ ἠξιώνετο

πράγματι ταύτης, ἀλλὰ τὴν ὁποίαν καταπατήσας ἔγινεν ἔκπτωτος· καὶ μετὰ τὴν πτῶσιν δὲν ἐγκατέλιπεν αὐτὸν ἕρμαιον τῶν παθῶν καὶ τῆς ἁμαρτίας, ἀλλ', ὡς φιλόστοργος πατήρ, ἐχειραγώγει αὐτὸν διὰ τῶν ἁγίων Προφητῶν εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν «πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως», καὶ «ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἐν τῷ Υἱῷ αὐτοῦ» (Ἑβρ. Α΄ 1—2), τὸν ὁποῖον ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, διὰ νὰ προσφέρῃ τὴν μεγάλην καὶ ἐξιλαστήριον θυσίαν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς ἀνθρωπότητος. Καὶ ἐλθὼν οὗτος εἰς τὸν κόσμον, γεννηθεὶς ἐκ τῆς ἁγίας Παρθένου, ἐκρήμνισε διὰ τοῦ σταυρικοῦ θανάτου τὸ μεσότοιχον, τὸ ὁποῖον ἐκράτει χωρισμένον πολὺ μακρὰν τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἔσχισε τὸ χειρόγραφον τῆς ἐκ τῆς παρακοῆς ἁμαρτίας, συνήνωσε τὸν ἄνθρωπον μετὰ τοῦ Θεοῦ Πατρός, συνεφιλίωσεν αὐτὸν μετ' αὐτοῦ, ἤνοιξε τὸν ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας κλεισμένον οὐρανόν, ἐπάτησε τὸν θάνατον διὰ τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεώς του, ἐδωρήσατο εἰς ἡμᾶς τὴν αἰώνιον ζωήν, ἀνέδειξεν ἡμᾶς ἀπὸ τέκνων ὀργῆς, τέκνα Θεοῦ· «ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι» (Ἰωάν. Α΄ 12). Μὲ συντομίαν, πεπτωκότα ἀνήγειρε, αἰχμάλωτον ἠλευθέρωσε, νεκρωμένον ἀνέστησεν, ἐξησθενημένον ἐνεδυνάμωσεν καὶ ἱκανὸν κατέστησε «εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί», κατὰ τὴν φράσιν τῆς σημερινῆς ἀποστολικῆς περικοπῆς. Ποῖος νοῦς εἶνε τόσῳ τετυφλωμένος, ποία καρδία εἶνε τόσῳ πεπωρωμένη καὶ ἀναίσθητος, ὥστε νὰ μὴ βλέπῃ καὶ νὰ μὴ ἀνομολογῇ τὰ μεγάλα ταῦτα εὐεργετήματα τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ μὴ αἰσθάνεται ἄπειρον εὐγνωμοσύνην πρὸς αὐτόν, καὶ νὰ μὴ εὐχαριστῇ αὐτὸν καὶ διὰ λόγων καὶ δι' ἔργων; Αὐτὸς ἐλύτρωσεν ἡμᾶς ἀπὸ τὴν δουλείαν τοῦ διαβόλου, αὐτὸς ἔδωκεν εἰς ἡμᾶς τὴν συγχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν μας, αὐτὸς ἔκαμεν ἡμᾶς ἱκανοὺς νὰ καταταχθῶμεν εἰς τὴν λογικὴν ποίμνην τοῦ Χριστοῦ, αὐτὸς μᾶς ὁδηγεῖ διὰ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν καὶ φωτίζει ἡμᾶς τὸν φωτισμὸν τῆς ἀληθοῦς θεογνωσίας· ποίαν λοιπὸν ἀνταπόδοσιν ἠμποροῦμεν νὰ δώσωμεν εἰς αὐτὸν ἀνταξίαν τῶν εὐεργεσιῶν του; «Τί ἀνταποδώσομεν τῷ Κυρίῳ περὶ πάντων, ὧν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν» (Ψαλ. 115, 3); Ἀλλὰ καὶ ποίαν ἀνάγκην ἔχει ὁ ἅγιος Θεὸς τῶν ἀνταποδόσεων ἡμῶν; ἠμπορεῖ νὰ σκεφθῇ τις! Βεβαίως οὐδεμίαν, διότι «τῶν ἀγαθῶν ἡμῶν οὐ χρείαν ἔχει» (αὐτ. 2). Ἀλλ' ἡμεῖς ἔχομεν καθῆκον, ἔχομεν ὑποχρέωσιν νὰ ἀποδίδωμεν εἰς τὸν Θεὸν εὐγνωμοσύνην, εὐχαριστίας, δοξολογίας καὶ τοῦτο πρὸς ὠφέλειάν μας, διότι βλέπων ὁ Θεὸς τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν, ὅτι δὲν σπείρει τὰς εὐεργεσίας αὐτοῦ εἰς ἄγονον γῆν, θὰ αὐξάνῃ αὐτάς, θὰ εὐεργετῇ περισσότερον, ἀφοῦ καὶ εἰς ἡμᾶς τοὺς πεπερασμένους καὶ ἀτελεῖς ἀνθρώπους τοῦτο γίνεται. Καὶ ἡμεῖς τοὺς ἀχαρίστους ἀποστρεφόμεθα καὶ μισοῦμεν, καὶ τοὺς εὐγνώμονας ἐκτιμῶμεν καὶ εὐεργετοῦμεν. Καὶ κατὰ καθῆκον λοιπὸν ἱερὸν καὶ ἐκ συμφέροντος ἀληθοῦς, χρεωστοῦμεν νὰ εὐγνωμονῶμεν ἀπὸ καρδίας εἰς τὸν ἅγιον Θεὸν δι' ὅσας μᾶς ἔκαμε καὶ μᾶς κάμνει.

᾿Αλλὰ μὲ ποῖον τρόπον ἄραγε ἠμποροῦμεν νὰ δείξωμεν τὴν εὐγνωμοσύνην μας εἰς τὸν ἅγιον Θεόν; Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον, κατὰ τὸν ὁποῖον δεικνύομεν τὴν εὐγνωμοσύνην μας εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Τί κάμνομεν πρὸς τοὺς εὐεργέτας μας ἀνθρώπους; ᾿Εκφράζομεν εἰς αὐτοὺς ἐν πρώτοις λόγους εὐχαριστίας. Καὶ εἰς τὸν Θεόν, ἀγαπητοί, τὸ ἴδιον πρέπει νὰ κάμνωμεν. Διὰ τῆς προσευχῆς ν᾿ ἀπευθύνωμεν εἰς αὐτὸν εὐχαριστίας καὶ δοξολογίας, ὄχι μὲ ὑπόκρισιν καὶ ψευδεῖς, ἀλλ᾿ ἐν συνειδήσει καὶ ἀληθεῖς. Φροντίζομεν κατόπιν νὰ ἐκδηλώσωμεν τὴν εὐγνωμοσύνην μας εἰς τοὺς εὐεργέτας μας ἀνθρώπους δι᾿ ἔργων, δῆλα δὴ κάμνομεν ὅ,τι εἶνε ἀρεστὸν εἰς αὐτούς, συμμορφονόμεθα μὲ τὰς ὀρέξεις καὶ ἐπιθυμίας των, δὲν κάμνομεν τίποτε, τὸ ὁποῖον νὰ δυσαρεστῇ αὐτούς, τὸ ὁποῖον νὰ εἶνε ἀντίθετον εἰς τὰς ὀρέξεις των. Τὸ ἴδιον, ἀδελφοί, νὰ κάμνωμεν, διὰ ν᾿ ἀποδεικνύωμεν καὶ εἰς τὸν Θεὸν τὴν εὐγνωμοσύνην μας. Νὰ κάμνωμεν ὅ,τι εἶνε ἀρεστὸν εἰς αὐτόν. Καὶ τὸ ἀρεστὸν εἰς αὐτὸν περιέχεται εἰς τὰς θείας αὐτοῦ ἐντολάς, εἰς τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον. Νὰ ἀγαπῶμεν ὅλον τὸν κόσμον, νὰ μὴ θέλωμεν καὶ νὰ μὴ κάμνωμεν κακὸν εἰς κανένα, νὰ εἴμεθα εὔσπλαγχνοι, δίκαιοι καὶ ἐλεήμονες εἰς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην, νὰ μὴ ὑβρίζωμεν, καὶ νὰ μὴ εἴμεθα ἐκδικητικοί, νὰ κάμνωμεν ἐν γένει τὸ καλὸν καὶ ν᾿ ἀποφεύγωμεν τὸ κακόν, μὲ ὀλίγας λέξεις νὰ ὑπακούωμεν εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Χριστιανοὶ ἀδελφοί. Ἡ εὐγνωμοσύνη ἀναδεικνύει ἡμᾶς τελείους καὶ ἀληθεῖς ἀνθρώπους. Ἡ ἀγνωμοσύνη μᾶς ἀποδεικνύει κατωτέρους καὶ ἀπὸ τὰ ἄλογα ζῷα, τὰ ὁποῖα πολλάκις διὰ πολλῶν τρόπων ἀποδεικνύουν τὴν εὐγνωμοσύνην των. Ἂς δεικνύωμεν λοιπὸν εὐγνωμοσύνην εἰς πάντα εὐεργέτην μας, ἀλλ᾿ ἰδίως εἰς τὸν μέγιστον τοιοῦτον Θεόν. Ἂς ἀποφεύγωμεν τὴν ἀχαριστίαν, ἡ ὁποία δὲν ἁρμόζει εἰς τὴν τάξιν τῶν λογικῶν ἀνθρώπων. Μὴ θέλωμεν μὲ τὴν ἀγνωμοσύνην μας νὰ δεικνύωμεν ὅτι προσβάλλομεν τὴν τάξιν τῶν λογικῶν ὄντων, εἰς τὴν ὁποίαν μᾶς κατέταξεν ὁ πάνσοφος Δημιουργὸς καὶ ὅτι εἴμεθα ἀνάξιοι εὐεργεσιῶν ἐκ μέρους αὐτοῦ. Τοὐναντίον ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν παραγγελίαν τοῦ ᾿Αποστόλου «ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε» (Β´ Θεσ. Ε´ 18), πᾶν ὅ,τι κάμνομεν ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, ἂς τὸ κάμνωμεν «εὐχαριστοῦντες τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ» (Κολ. Γ´ 17) καὶ ὁ Κύριος θὰ ἀποκαλέσῃ ἡμᾶς ἀγαθοὺς δούλους καὶ πιστούς, ὅταν παρουσιασθῶμεν πρὸ τοῦ βήματος αὐτοῦ.

ΑΙ ΕΝΤΟΛΑΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΕΝΝΑΤΗ ΕΝΤΟΛΗ

Δ'.

«*Οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ τοῦ πλησίον σου*
» *μαρτυρίαν ψευδῆ*».

Εἰς τὴν προηγουμένην ὁμιλίαν κατεδείξαμεν ὅτι τὸ ψεῦδος εἶναι ἁμαρτία θανάσιμος, καὶ ὅτι ταὐτοχρόνως εἶναι ὀλέθριον καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ εἰς αὐτὸν ἀκόμη τὸν λαλοῦντα τὸ ψεῦδος. Σήμερον ὁ λόγος ἔσται περὶ ἁμαρτίας θανασίμου μὲν ἐπίσης, ἀλλὰ κοινοτάτης μεθ' ὅλα ταῦτα μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ***τῆς κακολογίας.***

Τὸ καταλαλεῖν καὶ κακολογεῖν ἄνθρωπον ἀπόντα χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ εὔλογος ἀφορμή, πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν τοῦ δυσφημῆσαι αὐτὸν καὶ παραβλάψαι τὴν ὑπόληψιν αὐτοῦ, εἶναι καὶ λέγεται ***κακολογία.*** Τὸν ὁρισμὸν τοῦτον δίδει ὁ Μέγας Βασίλειος λέγων. «*Καταλαλιά ἐστι, τὸ κατὰ » ἀπόντος ἀδελφοῦ λαλεῖν, σκοπῷ τοῦ διαβάλλειν αὐτόν, εἰ καὶ ἀληθὲς ᾖ » τὸ λεγόμενον*».

Ἐξ ὅλων τῶν ἁμαρτιῶν ἡ μᾶλλον κοινὴ καὶ συνήθης εἶναι ἡ κακολογία, πρῶτον, διότι ἡ διαφθαρεῖσα φύσις ἡμῶν ρέπει πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. Ἡ ἀνθρωπίνη καρδία εὐκολώτερον πιστεύει τὸ κακόν, ἔστω καὶ ἀνύπαρκτον, παρὰ τὴν ἀρετήν, ἔστω καὶ πραγματικήν, μετὰ πολλῆς δὲ τῆς εὐχαριστήσεως ψεύδεται ὅταν πρόκηται νὰ χαλκεύσῃ συκοφαντίας καὶ κακολογίας. «*Οὐδέν, λέγει Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός, οὐδὲν οὕτως » ἡδὺ τοῖς ἀνθρώποις, ὡς τὸ κατακρίνειν τὰ ἀλλότρια*» Εἶναι, δεύτερον, ἡ ἁμαρτία αὕτη διαδεδομένη μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, διότι δύνανται νὰ διαπράττωσιν αὐτὴν κατὰ μυρίους τρόπους.

Παραδείγματος χάριν· ἐν γνώσει καὶ μετὰ πολλῆς τῆς μοχθηρίας ἐπιρρίπτεις εἰς τὸν πλησίον σου ἁμάρτημα, τὸ ὁποῖον δὲν διέπραξεν, ἢ ἀποδίδεις εἰς αὐτὸν ἐλαττώματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχει. Ἡ κακολογία αὕτη εἶναι ἡ χειροτέρα πασῶν. Δὲν εἶναι αὕτη ἁπλῆ κακολογία, καταντᾷ συκοφαντία, διότι εἶναι ἀνάμικτος μετὰ τοῦ ψεύδους.

Ἄλλο παράδειγμα· χωρὶς νὰ ἐπινοήσῃς καὶ χαλκεύσῃς ὁ ἴδιος κακίας τοῦ πλησίον σου, ἐξογκώνεις ὑπερβολικὰ τὰ σφάλματα ἢ τὰ ἐλαττώματα αὐτοῦ. Τὸ σφάλμα τοῦ πλησίον μόλις εἶναι ἄχυρον, σὺ δὲ παρουσιάζεις αὐτὸ ὡς δοκόν, ὅπως ἡ τεχνητὴ κρύσταλλος ἡ μεγεθύνουσα τὰ ἀντικείμενα εἰς ὑπερφυσικὰ μεγέθη.

Τρίτον παράδειγμα· χωρὶς νὰ κατασκευάσῃς ἢ νὰ ἐξογκώσῃς ἀποκα-

λύπτεις καὶ δημοσιεύεις πραγματικὸν τοῦ πλησίον σου παράπτωμα, ἀλλ' ἀγνοούμενον, ἀληθὲς ἐλάττωμα ἢ ἁμάρτημα, ἀλλὰ κεκρυμμένον, οἰκογενειακὰ μυστικὰ ἢ καὶ ἰδιαίτερα, τὰ ὁποῖα ἡ στοιχειώδης διάκρισις σοὶ ἐπιβάλλει νὰ σεβασθῇς, καὶ μάλιστα ὅταν ἡ ἰδική σου ἀρετὴ δὲν εἶναι ἀνωτέρου βαθμοῦ καὶ τελειότητος. Ἀντὶ νὰ καλύψῃς πάντα ταῦτα διὰ τοῦ πέπλου τῆς ἀγάπης, μετὰ πολλῆς τῆς χαιρεκακίας ἀποκαλύπτεις, δημοσιεύεις καὶ διασαλπίζεις ταῦτα δημοσίᾳ.

Τέταρτον παράδειγμα· τὰς ἀγαθὰς πράξεις τοῦ πλησίον ἐξηγεῖς ἀπὸ τῆς ἀντιθέτου αὐτῶν ὄψεως καὶ παρουσιάζεις ὡς ἐγκληματικάς. Ὁ δεῖνα εἶναι εὐλαβής.... Ὄχι ἀπαντᾷς, εἶναι ὑποκριτής. Ὁ ἄλλος εἶναι ἐλεήμων.... Βεβαίως, ἀπαντᾷς, διότι εἶναι εὔκολον εἰς αὐτὸν νὰ δώσῃ εἰς τὸν Θεὸν μέρος τῶν ὅσων ἀπέκτησε δι' ἁρπαγῶν καὶ καταχρήσεων. Τοῦ εἴδους τούτου τῆς κακολογίας θῦμα ἐγένετο καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὅταν ἀνὰ πᾶν αὐτοῦ βῆμα ἐσκόρπιζεν εὐεργεσίας. Διὰ νὰ ἐξαπατήσῃ τὸν λαόν, ἔλεγον οἱ μέν, πράττει ταῦτα· ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Βεελζεβούλ, ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων, ἐκδιώκει τοὺς δαίμονας, ἐκραύγαζον ἄλλοι, ὅταν ἐθεράπευε τοὺς δαιμονιζομένους. Τὸ νὰ ἀνασύρωσι τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου τὸν ὄνον ἢ τὸν βοῦν αὐτῶν ἐκ τοῦ λάκκου εἰς τὸν ὁποῖον ἤθελε κρημνισθῇ, δὲν ἐθεώρουν οἱ Φαρισσαῖοι καὶ Γραμματεῖς ἁμάρτημα· Καὶ ἐν τούτοις τὸ ὅτι ὁ Κύριος ἐθεράπευσε κατὰ τὴν ἰδίαν ἡμέραν θυγατέρα τοῦ Ἀβραάμ, τὴν ἐπὶ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη συγκύπτουσαν καὶ ἀπήλλαξεν αὐτὴν καὶ ἀπηλευθέρωσε τῆς κατατρυχούσης αὐτὴν νόσου, τοῦτο εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐφαίνετο ἁμάρτημα φρικτόν.

Τέλος δὲν κακολογεῖς δὲν καταλαλεῖς τὸν πλησίον διὰ τῶν τρόπων, τῶν ὁποίων παραδείγματα διεζωγραφήσαμεν ἀνωτέρω, καταντᾷς ἐν τούτοις εἰς τὴν κακολογίαν δι' ἄλλης ὁδοῦ μακροτέρας μέν, ἀλλ' ἀσφαλοῦς ἐπίσης. Τί εἶναι αἱ ὑποκριτικαὶ ἐπιφυλάξεις σου καὶ ἡ ἄρνησίς σου εἰς τὸ νὰ παραδεχθῇς καὶ ἀναγνωρίσῃς τὴν ἀξίαν τοῦ ἄλλου, αἱ μεμασσημέναι ἐκεῖναι λέξεις, τὰ βλέμματα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ὁμιλοῦν χωρὶς νὰ ὁμιλοῦν, καὶ τὰ ὁποῖα λέγουσι πολὺ περισσότερα ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς λόγους, οἱ ἀναστεναγμοὶ ἐκεῖνοι οἱ πλήρεις δολιότητος, ἐκείνη ἡ προσποιητὴ συμπάθεια, καὶ ὅλαι ἐκεῖναι αἱ μεμελετημέναι ἐκφράσεις, αἱ ὁποῖαι ἀρχίζουν μὲ τὸν ἔπαινον διὰ νὰ καταλήξωσιν εἰς τὴν σκληροτάτην τῶν κακολογιῶν ; Πόσον φοβερὰ εἶναι ἡ γλῶσσα τοῦ καταλάλου ἐκείνου, ὅστις εἶναι κατάλαλος χωρὶς νὰ θέλῃ νὰ φαίνηται τοιοῦτος ! Εἶναι ὀλιγώτερον σκληρὰ τῆς γλώσσης τοῦ λέοντος, ἥτις καθ' ὃν χρόνον λείχει ἀποσπᾷ τὸ δέρμα καὶ ἐκμυζᾷ τὸ αἷμα ! Ἢ μᾶλλον διὰ νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν ἔκφρασιν τοῦ Προφητάνακτος Δαυῒδ ἡ γλῶσσα τῶν τοιούτων ἐξακοντίζει βέλη φονικὰ ἠλειμμένα μὲ ἔλαιον διὰ νὰ εἰσδύωσι βαθύτερον καὶ ἀνοίγωσι βαθυτέρας πληγὰς ἐντὸς τῶν σαρκῶν· *«ἡπαλύνθησαν οἱ λόγοι αὐτῶν ὑπὲρ ἔλαιον, καὶ αὐτοὶ » εἰσι βολίδες»*. Ἐκστομίζουσι δηλονότι οἱ κατάλαλοι λόγους δῆθεν εὐνοϊκοὺς καὶ φιλικοὺς ὑπὲρ τοῦ πλησίον πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ πληγώσωσι βαθύτερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον τὴν τιμὴν καὶ ὑπόληψιν αὐτοῦ.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι κατάλαλοι μόνοι οἱ κακολογοῦντες τὸν πλησίον καὶ διασύροντες τὴν τιμὴν καὶ ὑπόληψιν αὐτοῦ. Κατάλαλοι ἐπίσης εἶναι καὶ ὅσοι εὐχαρίστως ἀκροῶνται τὴν κακολογίαν καὶ ἐπικροτοῦσιν ἐπ' αὐτῇ.

Οὗτοι μάλιστα εἶναι χειρότεροι τῶν ἀπ᾽ εὐθείας καταλαλούντων τὸν πλησίον, διότι διὰ τῆς προθύμου ἀκροάσεως τὴν ὁποίαν δίδουν εἰς τὴν κακολογίαν ἐνθαρρύνουσι τὸν κακολογοῦντα εἰς τὸ Σατανικὸν αὐτοῦ ἔργον· διὰ τὸν λόγον δὲ τοῦτον οἱ τοιοῦτοι εἶναι ἄξιοι τῆς αὐτῆς τιμωρίας μὲ τὸν κατάλαλον, ὅπως λέγει ὁ Μέγας Βασίλειος· «εἴ τις εὑρεθῇ καταλαλῶν » τινός, καὶ ἀκούων καταλαλοῦντά τινα, καὶ μὴ ἐπιτιμῶν αὐτῷ, σὺν αὐτῷ » ἀφοριζέσθω». Σημειωτέον δὲ ὅτι ὅσοι εὐχαρίστως ἀκούουσι καὶ ἀποδέχονται τὰς καταλαλιὰς εἶναι καὶ αὐτοὶ κατάλαλοι ἐξ ἐπαγγέλματος, διότι ἐὰν δὲν ἤθελον εἴσθαι τοιοῦτοι ἐπ᾽ οὐδενὶ λόγῳ θὰ ἠνείχοντο ταύτην. Ὁ Ἱερὸς Φώτιος λέγει περὶ τῶν τοιούτων. «Ὃς εὐχερῶς τὰς ἀλλοτρίας » διαβολὰς ἀποδέχεται, οὐδὲ τῶν ὁμοίων οὗτος πράξεων ἀπέχεται· ἡ γὰρ » ἐργασία τοῦ ἐπιτηδεύματος, εἰς κοινωνίαν φιλεῖ καθέλκειν καὶ τὸν ἀναί- » τιον». Κατάλαλοι προσέτι εἶναι καὶ ὅσοι διὰ ψευδῶν εἰδήσεων καὶ πληροφοριῶν, ἢ δι᾽ οἱασδήποτε ἄλλης πλεκτάνης ἐμβάλλουσιν ἔριδας καὶ διχονοίας μεταξὺ τῶν φίλων καὶ καθιστῶσιν αὐτοὺς ἀπὸ φίλους ἐπιστηθίους ἐχθροὺς ἀδιαλλάκτους. Κατάλαλοι τέλος εἶναι καὶ ὅσοι κολακεύουσι τὸν πλησίον διὰ θωπειῶν καὶ δι᾽ ὑποκριτικῶν ἐπαίνων καὶ ἐγκωμίων, καὶ μάλιστα ὅσοι καταφεύγουσιν εἰς τὰ ἄνανδρα καὶ βδελυρὰ ταῦτα μέσα καὶ τεχνάσματα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἐξωθήσωσιν εἰς τὸν ὄλεθρον τὸν πλησίον!

Ἡ κακολογία, ἡ καταλαλιά, εἴπομεν εὐθὺς ἐν ἀρχῇ, εἶναι ἁμαρτία θανάσιμος. Περὶ τούτου βεβαιοῖ ἡμᾶς ἡ ἁγία Γραφή· «οἱ ψιθυρισταί, » λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, καὶ οἱ κατάλαλοι εἶναι ἄξιοι θανάτου.... » ὁ κατάλαλος εἶναι βδέλυγμα ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου.... οἱ κατάλαλοι κα- » θὼς καὶ οἱ φιλάργυροι, οἱ πόρνοι, οἱ μοιχοί, οἱ κλέπται, οἱ ἅρπαγες, » βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι». Οἱ θεῖοι Πατέρες καὶ Διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας μιᾷ φωνῇ ἐπαναλαμβάνουσι καὶ διασαλπίζουσι τὴν διδασκαλίαν τῶν ἁγίων Γραφῶν. Ἀλλ᾽ ἐκτὸς τῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἁγίας Γραφῆς, καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ὀρθῶς σκεπτόμενοι ἀνακαλύπτομεν καὶ πειθόμεθα ὅτι ἡ κακολογία, ἡ καταλαλιὰ εἶναι ἔγκλημα ἐκ τῶν σοβαρωτάτων, εἶναι κακούργημα ἄξιον τῆς ἐσχάτης τῶν ποινῶν. Ποῖον εἶναι τὸ πολυτιμώτερον τῶν ἀγαθῶν τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τὴν ζωήν; ποῖον εἶναι τὸ μᾶλλον ἀναγκαιοῦν αὐτῷ, ὅπως δυνηθῇ νὰ ζήσῃ ὡς ἄνθρωπος ἔντιμος; Οὐδὲν ἕτερον εἶναι, εἰμὴ ἡ τιμή, ἡ ὑπόληψις, τὸ καλὸν αὐτοῦ ὄνομα. Ὁ κατάλαλος ὅμως τὸ ἀνεκτίμητον τοῦτο ἀγαθὸν τοῦ πλησίον, τὴν ὑπόληψιν δηλονότι αὐτοῦ, ἀμαυροῖ καὶ ἐπισκοτίζει διὰ τῶν κακολογιῶν αὐτοῦ, καὶ βαθμηδὸν ἀπογυμνώνει πάσης τιμῆς καὶ ὑπολήψεως καὶ ἀγάπης, τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἄνευ λόγου, ἄνευ δικαίας ἀφορμῆς ὑπὸ τῆς κακίας μόνης καὶ μοχθηρίας αὐτοῦ ὠθούμενος. Τίς ἤδη ὁ μὴ κατανοῶν ὅτι τὸ ἔγκλημα τοῦ καταλάλου, εἶναι ἔγκλημα σοβαρόν, εἶναι ἁμάρτημα βαρύτατον; Ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος λέγει, ὅτι ὁ καταλαλῶν τὸν πλησίον «ἀδελφικὰ κρέα ἔφαγεν, ὑπόληψιν τρώσας, καὶ μυρία » ἕτερα ἐργασάμενος διὰ τοῦ λόγου κακά». Ὁ κατάλαλος τῷ ὄντι διαπράττει κακούργημα φοβερόν, διότι ἐσθίει ἀδελφικὸν κρέας, ἤτοι διαπράττει ἠθικὴν δολοφονίαν, θανατώνει τὴν ὑπόληψιν τοῦ ἀδελφοῦ του. «Ὁ κατάλαλος, λέγει τις τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων, θανατώνει τὴν τιμὴν » τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ φονεὺς τὴν ζωήν· ἀλλ᾽ ἐπειδὴ ἡ τιμὴ εἶναι ἀνω-

» τέρα τῆς ζωῆς, ἄρα ἡ καταλαλιὰ εἶναι ἁμαρτία βαρυτέρα τοῦ φόνου, » διότι ὁ φονεὺς θανατώνει μὲ τὸ βέλος καὶ μὲ μέγαν κίνδυνον τῆς ἰδίας » ζωῆς τοὺς ζῶντας μόνον, ὁ δὲ κατάλαλος μὲ ἕνα λόγον καὶ μὲ μεγάλην » ἀσφάλειαν θανατώνει καὶ ζῶντας καὶ τεθνεῶτας».

Ἐκ τῶν ἄχρι τοῦδε λεχθέντων δείκνυται ὅτι τὸ κακολογεῖν καὶ καταλαλεῖν τὸν πλησίον εἶναι ἁμάρτημα φρικτόν. «Συμφέρει σοι, λέγει τις » τῶν Διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας, πίνειν οἶνον, καὶ τρώγειν κρέα, καὶ » μὴ κατεσθίειν ἐν καταλαλιᾷ σάρκας ἀδελφῶν»· ἤτοι εἶναι συμφερώτερον εἰς τὸν Χριστιανὸν νὰ ἀθετῇ τὰς νενομισμένας νηστείας, ἢ νὰ καταλαλῇ, νὰ κακολογῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. Ἐκτὸς τούτου ἡ καταλαλιὰ εἶναι πρᾶξις χυδαία καὶ βδελυρά, πρᾶξις τὴν ὁποίαν ὄχι μόνον ὁ Θεὸς βδελύσσεται, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἀποστρέφονται καὶ ἀποτροπιάζονται. Μεθ᾽ ὅλα ταῦτα οὐδεμία ἄλλη κακία εἶναι τόσον διαδεδομένη μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν ὅσον ἡ καταλαλιά, ἡ κακολογία! Ὀφείλεται δὲ τὸ τοιοῦτον εἰς τὸ ὅτι ἡ κακολογία εἶναι ἔργον εὔκολον, οὔτε κόπων, οὔτε προφυλάξεων ἔχον ἀνάγκην. «Ἵνα πράξῃ τις φόνον, λέγει ὁ ἱερὸς Χρυ» σόστομος, πολλῶν ἔχει χρείαν προφυλάξεων· οὐ πᾶς καιρὸς πρὸς τοῦτο » εὐνοϊκός· οὐ πᾶς τόπος κατάλληλος εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ ἐγκλήματος· οὐ » πάντα τὰ ὅπλα ἀσφαλῆ, οὐ πᾶσαι αἱ πληγαὶ καταφέρονται πρὸς τὸν » σκοπόν· οὐ πάντα τὰ τραύματα θανατηφόρα. Ἀλλ᾽ ἵνα βλάψῃ τις τὴν » τιμήν, ἀρκεῖ ἵνα εἴπῃ ἕνα μόνον λόγον· οὐδ᾽ ἔχει τις χρείαν καιροῦ εἰς » τοῦτο, μιᾶς στιγμῆς ἐξαρκούσης· μόλις ἂν συλλάβῃ τὸν σκοπὸν ἵνα κατα» λαλήσῃ καὶ τὸ πρᾶγμα ἐξετελέσθη». Ἕτερος λόγος, δι᾽ ὃν ἡ κακολογία εἶναι τόσον πολὺ διαδεδομένη ἐν ταῖς κοινωνίαις, εἶναι, ὅτι οἱ κατάλαλοι ἐπειδὴ δὲν ἔχουσιν ἰδίας ἀρετάς, δι᾽ ὧν νὰ καταστήσωσιν ἑαυτοὺς γνωστοὺς εἰς τοὺς ἄλλους, διὰ τοῦτο προσπαθοῦσι νὰ συστήσωσιν ἑαυτοὺς διὰ τῆς ἐκδιηγήσεως καὶ ἐκθέσεως τῶν ξένων ἁμαρτημάτων. Οὗτοι, λέγει ὁ Μέγας Βασίλειος «διὰ τὸ ἀπορεῖν οἰκείου ἀγαθοῦ, δι᾽ οὗ γνω» ρισθῶσιν, ἐκ τῶν ἀλλοτρίων κακῶν ἑαυτοὺς συνιστῶσιν». Τρίτος λόγος, δι᾽ ὃν ἡ καταλαλιὰ ἐπληθύνθη ἐπὶ τῆς γῆς εἶναι ὅτι οὐδεὶς τῶν καταλαλούντων συναισθάνεται οὔτε τὸ βαρὺ τοῦ ἁμαρτήματος, οὔτε τὸ αἰσχρὸν τῆς βδελυρᾶς αὐτῆς πράξεως. Τοὐναντίον οἱ κατάλαλοι φαντάζονται ὅτι τὸ Σατανικὸν τοῦτο ἔργον εἶναι ἐπίδειξις εὐφυΐας, εἶναι ἀθῷα καὶ ἀβλαβὴς διασκέδασις, ἢ καὶ ὅτι εἶναι θεάρεστον ἔργον!

Μὴ πλανώμεθα ὅμως ἀδελφοί. Ἡ καταλαλιά, τὸ ἀδελφοκτόνον καὶ μισάνθρωπον τοῦτο ἔργον, εἶναι ἁμαρτία θανάσιμος. Λοιπὸν φύγωμεν τὴν κακολογίαν, φύγωμεν τὴν καταλαλιάν, ἐξ ἧς οὐδὲν ἕτερον κέρδος προσδοκῶμεν, εἰμὴ τοὺς δριμυτάτους τῆς ἡμετέρας συνειδήσεως ἐλέγχους, τὸ καθ᾽ ἡμῶν μῖσος τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν δικαίαν τοῦ Θεοῦ ὀργήν. Ἂς φυλάξωμεν λοιπὸν τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ ἐντελλομένου διὰ τοῦ Ἀποστόλου Ἰακώβου «*μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων ἀδελφοί*». Δῶμεν καὶ ἡμεῖς πρὸς τὸν Θεὸν τὴν ἰδίαν ὑπόσχεσιν, ἣν καὶ ὁ Ψαλμῳδὸς Δαυΐδ, ἔδωκεν » εἰπὼν «*εἶπα φυλάξω τὰς ὁδούς σου, τοῦ μὴ ἁμαρτάνειν ἐν γλώσσῃ.... » ἐθέμην τῷ στόματί μου φυλακήν, καὶ θύραν περιοχῆς περὶ τὰ χείλη » μου*». Ὁ δὲ Θεὸς τοῦ ἐλέους καὶ τῶν οἰκτιρμῶν δώῃ ἡμῖν σύνεσιν ἐν πᾶσιν. Γένοιτο.